

Juliol 1995 - Any XIV - Preu 250 Pts - Núm. 48

Llum d'Oli

PORRERES

EFERVESCÈNCIA ESTIUENCA...

Editorial 3
 Activitats de l'Agrupació Cultural 4
 Notes Històriques 5

Entrevista .....16 i 17
 De Porreres a l'Havana 18
 També els nins van a la guerra 19
 Històries Locals .....20 i 21
 El món del vi 21
 Ecologia 21

Informació Local .....6 i 7
 Resultats Electorals .....8 i 9
 Porreres: un renaixement rural .....10, 11 i 12

Esports 22
 Anunci biblioteques 23
 Exercicis Espirituals a ca ses monges 24

Aprop de tothom 13
 Opinió .....14 i 15

Juliol, 1995 - N° 48
Dipòsit Legal PM 76/1979

L'edita:

Agrupació Cultural
 de Porreres
 Carrer Almoina, 67-1r
 07260 PORRERES
 Tel./Fax 64 71 86

Coordinació:

Joana Mora i Cerdà

Consell de Redacció:

Bernat Bauçà i Garau
 Jaume Cerdà i Tomàs
 Vicenç Marí i Sastre
 Ferran Ribas i del Blanco

Assessorament

Maria Barceló i Crespí

Col.laboradors/es:

Gaspar Barceló i Barceló
 Gregori Barceló i Llaneras
 Gregori Barceló i Márquez
 Miquel Barceló i Ramonell
 Jaume Binimelis i Sebastián
 Josep Cerdà i Tomàs
 Damià Duran
 Joan Marí i Garí
 Joan Oliva
 Pere A. Salvà i Tomàs
 Serveis Socials
 Bartomeu Servera i Sitjar
 Vescomte de Robines

Fotografia portada:

Sebastià Vidal

Imprimeix:

E TIRRENA, S.A.

TEL: 55 52 12

C/ Pintor Joan Gris, n° 2
 MANACOR

Una vegada que han passat les eleccions autonòmiques i locals, moltes són les conclusions que es poden treure dels resultats, però, sens dubte, el que no volem ni podem deixar de banda, són les bones perspectives de futur nacionalistes i ecologistes de les nostres illes.

Veure que a la nostra comunitat autònoma hi ha hagut 68.835 vots nacionalistes i 12.581 dels verds, són uns resultats sense precedents i que donen bones esperances de futur, per començar a tenir perspectives de país així com cal en: respecte i progrés per la llengua catalana, per la natura, i per unes arrels que moltes vegades han estat trepitjades interessadament.

Ara bé, no cal adormir-se, en aquests moments, hi ha en marxa massa iniciatives que intenten destruir el nostre patrimoni, faran falta moltes CADENES HUMANES per aturar l'empenta que s'intenta adonar en l'ordre Rotger, la nova associació cultural gonellista "Sa nostra terra", creada per importants personalitats que estan en l'actualitat al poder; projectes d'urbanitzacions de cales verges per Manacor, Santanyí, Son Servera, ses Covetes, etc. fan demanar un compromís fort a tots els illencs. No ens podem adormir ni un moment.

Llum d'Oli vol aprofitar aquestes retxes, per ajudar a reflexionar a totes aquestes persones que han dipositat aquests tipus de vots, a que no sigui un fet simplement testimonial, que manca un compromís més fort, reivindicatiu, per salvar les autèntiques senyes d'identitats del nostre país, amb DIGNITAT, fent feina diàriament als llocs de treball, dins la família, amb els amics... així tots junts podem anar fent un bon camí.

11 de juny: Excursió a la Punta de la Nau (península de Formentor)

17 de juny: Conferència i visita a l'observatori de Costitx.

24 de juny: Cloenda del III cicle de Lliçons: El dia esmentat va tenir lloc la darrera conferència del cicle amb el tema d'*Arqueologia Industrial* a càrrec de Carles Manera, professor titular d'Història Econòmica de la UIB. A continuació els amics, simpatitzants i socis de l'Agrupació Cultural així com els conferencians es reuniren en un sopar de cloenda del cicle al restaurant Sa Pastera de Porreres.

Finalment, es va procedir a l'entrega d'una recordança per part de l'Agrupació Cultural a tots els conferencians d'aquest III Cicle de Lliçons.

30 de juliol: Assemblea General Extraordinària per elegir tots els càrrecs del Consell de Govern. El secretari de l'Agrupació facilitarà a tots els interessats la documentació necessària pel procés electoral.

Dia 21 de juliol és el darrer dia per presentar candidatures per a qualsevol càrrec. Els escrits es lliuraran al Secretari del Consell de Govern.

LA LIBRETA GIGANTE

**¿ POR SU INTERÉS...
...Y POR SUS REGALOS !**

CADA MES SORTEAMOS MONTAÑAS DE REGALOS

¿ Y UN COCHE !

BANCA MARCH

NO FACIS FOC

Hi ha molt en joc

GOVERN BALEAR
Conselleria d'Agricultura i Pesca

Fixau-vos en...

En un indret del camí que va a la possessió de son Lluís es troba una mostra d'arquitectura popular força curiosa. Es tracta d'un "monument" erigit a la memòria d'un caçador campaner que trobà la mort a aquest punt.

Hi ha una làpida amb la següent inscripció:

"Aquí falleció D. Lorenzo Más y Ballester
de edad de 38 años
el día 26 de setiembre del año
1887
O.EN.P.D.

Sobre lo seure dels síndics i jurats

En una carta datada a Mallorca el 14 de juliol de 1487 (1) hem pogut observar que per resoldre una qüestió existent a la nostra Vila sobre el protocol que ha de regir, s'aplica l'esquema de Ciutat. Aquesta missiva, tramesa pel lloctinent Ximèn Pérez Escrivà de Romaní al batle i jurats de la vila de Porreres, recordava que a la dita Ciutat havien estat fets dos bancs a la Seu, els quals eren compartits pels jurats del Regne amb alguns dels altres oficials, així reials com de la Universitat. Per això manà que aquesta ordre, sots pena de 200 lliures, fos obeïda a Porreres sobre la qüestió que era del seure del síndic; i així ordenà que a aquesta Vila es fes un altre banc semblant a aquell on seia el batle; aquests dos bancs serien compartits pels jurats, és a dir, el batle seuria en el seu banc amb dos jurats i a l'altre seuria el síndic en el cap amb els dos jurats restants, seguint una sentència arbitral donada ja feia molt de temps. A més, es provef que en el sortir i entrar de l'església i en els altres llocs on es trobarien el batle, jurats i síndic, aquest precediria als jurats.

**Maria Barceló i Crespi
Bartomeu Servera Sitjar**

(1) A.R.M., *Lletres Comunes*, A.H. 209, f. 137v.
Hem d'agrair la referència documental
a Ramon Rosselló Vaquer.

Notes històriques

Maria Barceló i Crespi

Sens dubte, un dels noms de carrer més antic de Porreres i que a més s'ha mantingut al llarg dels anys és el del Pou Florit.

Quan tengué lloc el procés de castellanització de la toponímia urbana, sobre tot en el segle XIX i gran part de l'actual, aquest carrer es va traduir de manera absurda al castellà per CALLE FLORIDA. I com a conseqüència de l'establiment del règim franquista se li canvia el nom pel de JOSE ANTONIO. D'aquesta manera es deixava de banda el primitiu nom, certament eufòric, de Pou Florit. Sortosament en els darrers temps li han tornat el nom tradicional i popular.

Al menys a principis del Cinc-Cents, i probablement abans, ja se'l denominava així. Algunes referències documentals en serien:

1509-XII-1. Joan Mora, prevere porrerenc beneficiat a la Seu establia en enfiteusi a Sebastià Xamena un cairó de terra que confrontava per una part *cum via pública per quan tenditur de dicta parochia ad puteum florit*. A.R.M., E.C.R. 70, f. 274.

1516-II-19. Miquel Feliu establia en enfiteusi a Andreu Ferran, Miquel Pons, Joan Duran i Joan Xamena un tros de terra que confrontava per una part *cum via publica per quan tenditur ad puteum florit*. A.R.M., E.C.R. 70, f. 393 v.

1516-IX-4. El notari de ciutat Cristòfol Mir i la seva muller Elionor establien en enfiteusi a Joan Servera una sort de terra anomenada La Mostra que enfrontava per una part *cum vico regali putei florit*. El mateix dia n'establien una altra a Cristòfol Mora i muller Gabriela i el document cita com a un dels confrontants *cum vico dicto del pou florit*. A.R.M., E.C.R. 70, ff. 190v. i 192.

Amb tot, idè, es pot comprovar dues coses: en primer lloc l'existència d'un pou situat entre la vila i la Mostra que reb el nom de Florit (potser pertanyent a un tal Florit?). I en segon lloc el carrer reial o públic (*via, vico*) que hi conduïa n'havia pres el nom.

Es va celebrar el 400 aniversari de la mort de Sant Felip (1515)

El passat 27 de Maig es va celebrar a l'Església de sant Felip Neri de Porreres una missa concelebrada en motiu del 400 aniversari de la mort d'aquest sant.

Per tal celebració es netejaren totes les capelles, es posà una nova il·luminació i amb la col·laboració desinteressada de molts feligresos es serví un excel·lent berenar-refresc.

No mancà el tradicional repic de campanes al llarg de quasi tot el dia.

Aires de Monti-Sion al Festival Internacional de Reolé (França)

Del 12 al 16 de juliol el grup Aires de Monti-Sion participa al Festival Internacional que es celebra a la ciutat de Reolé (França). A dit Festival també hi participen grups d'arreu del món: Rússia, Hungria, Mèxic... Aires de Monti-Sion és l'únic grup de l'Illa i d'Espanya que pren part a tal esdeveniment.

Porreres ja compta amb una Junta Local de l'Associació de lluita contra el càncer

El passat dia 30 de juny es va presentar a la Sala de la Residència, la JUNTA LOCAL DE L'ASSOCIACIÓ DE LA LLUITA CONTRA EL CANCER. Assistí a la presentació el president de la Junta de Balears, Antoni Cabot Company, la vicepresidenta i el Coordinador de Juntes Locals de Balears Pedro Carretero.

La presidenta, Catalina Sastre Fuster va presentar la Junta Local i explicà als assistents l'objectiu i la finalitat de l'associació:

“la finalitat de l'associació és prevenir el càncer, donar una mà a qui ho

necessiti, sia moral, econòmica, assistencial... Ens hem de llevar la port i fer-nos revisions periòdiques. Aquestes revisions es poden fer a través de l'associació i ara més concretament a través de la Junta Local. Estam oberts a totes les persones que vulguin col·laborar amb nosaltres”

Els components de la Junta Local són els següents:

Presidenta: Catalina Sastre Fuster

Vicepresidenta: Antònia Sastre Barceló (farmacèutica)

Vicepresident: Toni Mates Blanch (empleat de GESA)

Secretària: Antònia Monserrat Fullana (Professora d'EGB)

Tresorera: Catalina Mesquida Català (Empleada de Banca)

Vocals: Margalida Adrover Adrover (comerç), Bàrbara Barceló

Monserrat (ATS), Gabriel Cortès Lliteras (Mestre Artesà), Maria

Mates Gelabert (treballadora familiar), Joan Mayol Gornals

(Policia Local), Benet Mora Ramis (comerciant), Mª Concepció

Nicolau Nicolau (Treballadora residència), Isabel Roig Sitjar

(empresària restauració), Maria Sagrera Nicolau (Auxiliar Ad-

ministratiu), Catalina Sampol Ballester (Auxiliar Enfermeria),

Margalida Servera Vaquer (Mestressa de Casa), Júlia Viedma

Viedma (Assistent Social).

Local

El nostre company JOAN A. ROIG, que acaba d'esser pare, continua la seva tasca musical a la BIG BAND WEDEL allà on resideix (WEDEL/HAMBURG)

Retall de premsa.

Ordenat Diaca

Josep Cerdà Tomàs

Després d'un llarg procés de maduració personal i cristiana i que va ser més intens durant aquests set darrers anys de formació al Seminari Major i a les parròquies on he estat destinat, el passat 10 de juny vaig ser ordenat diaca per la imposició de mans del nostre Bisbe Teodor.

Igual que unes “noces”, fou per a mi un moment important i molt emotiu on ja em comprometia de veritat a Déu i als homes. Aquest “pas” és el darrer que faig abans de l'Ordenació de Prevere que, si Déu ho vol, tindrà lloc entorn de Nadal.

El meu ministeri (servei) com a Diaca suposa fer present a Crist-Servidor (el Prevere fa present a Crist-Sacerdot i Pastor): Aquell que “no va venir a ser servit, sinó a servir”. La meva tasca essencial és concreta en aquests aspectes:

-servei de la Paraula (escoltar la Paraula de Déu i anunciar-la);

-servei de l'Eucaristia (trobadra de crist Ressuscitat amb els cristians i d'aquests entre ells)

-servei de la Caritat (al servei de tots els homes i sobretot dels més necessitats).

He de ser testimoni de l'íntima unió d'aquestes tres vivències, perquè si en manca alguna d'elles, les altres queden coixes, i inclús estèrils. He de ser signe-recordatori de que tot batiat pel fet de ser-ho, té la tasca de ser “servidor”.

Des d'aquí vull fer arribar el meu agraïment a totes les persones que des de Porreres, el meu poble natal (també en la Fe), m'han recolzat i em recolzen en aquest camí que lliurament he escollit. Estic segur que sense l'encoratjament que sempre he tingut i tenc, aquest procés (que sempre continua), a més de difícil, no hagués estat tan enriquidor.

A tots, moltes gràcies.

Participació porrerenca a la festa de sant Bernat de Menton, patró dels muntanyencs

Joan Mari Garí

Com cada any el passat dia divuit de juny es va celebrar aquesta festa per tots els amants de la muntanya. Va tenir lloc al puig d'Alpare, al terme de Sant Llorenç del Cardassar (469 m. d'alçada)

Organitzada pel grup excursionista de Mallorca (GEM), a les 4h. 15 m. estava prevista la concentració a les cases de Sa Carbonera, per després pujar cap al cim. Era espectacular veure tot un carrerany de persones amb les seves corresponents llanternes. En poc més d'una hora ja érem a dalt on hi havia gent que hi havia passat la nit.

Cap a les cinc i mitja ja començava a clarejar, i a les sis i quart els assistents gaudírem d'una sortida de sol impressionant. Cap a les set començà la missa, oficiada per mossèn Josep Estelrich. Durant l'homilia aquest sacerdot dedicà una forta crítica a tots aquells propietaris que tanquen el pas als excursionistes a les seves finques.

Abans d'iniciar la baixada i aprofitant que ja hi havia més claror disfrutarem una estona més de l'esplèndida panoràmica que ofereix aquest indret. Es veia tota la badia d'Alcúdia. Al front el bec de Farrutx, Capdepera amb el seu far i al fons Menorca. Cap a l'altre costat, el massís del puig de Calicant.

Una vegada a baix, a les cases de Sa Carbonera, finca que junta amb Carrossa i s'Ametllerar formen uns indrets ben interessants, vàrem assistir a la celebració festiva de la diada.

A aquest acte pronunciaren unes paraules el president del GEM, Antoni Nebot, mossèn Gili (que va fer uns breus apunts històrics d'aquelles contrades, amb dades sobre toponímia que ens traslladen fins al Llibre del Repartiment del Rei En Jaume. Gaspar Valero va llegir uns fragments d'El Garriguer d'Infern, de Salvador Galmés (1876-1951), que trobà inspiració a aquells indrets. Finalment Manel Osona agraf als propietaris el fet d'haver facilitat la celebració de la festa a la seva finca.

Acabarem amb un bon berenar a l'ombra del pi que hi havia a una petita esplanada que ofereix vistes cap a la badia d'Alcúdia i també cap a la vall i barranc d'Infern.

Antoni Julià Sagreras, arquitecte tècnic a l'Amazònia

Antoni Julià i Sagreras, 25 anys i arquitecte tècnic de professió forma part d'un grup de tècnics voluntaris (aparelladors, arquitectes, enginyers, constructors) que mitjançant l'Associació Balear Pro-Nins de l'Amazònia, han elaborat un programa de treball per dirigir les obres d'un *Centre de Promoció de la Salut* a Novo-Aripuana. Aquest municipi de l'Amazones està situat a la conca del riu Madeira i a 408 kms. per via fluvial de Manaos, capital de l'Estat d'Amazones.

Les obres començaren a principi de juny i es preveu que s'acabin a final de setembre.

L'edifici que s'ha projectat és d'uns 1500 m2 de planta baixa, compost de tres àrees: una d'assistència, una d'hospitalització i una de serveis.

L'objectiu prioritari de l'Associació durant 1995 és la construcció de la primera fase del Centre de Salut, que comprèn l'àrea d'assistència, amb una superfície construïda de 750 m2. La tasca d'aquests voluntaris, en torns de 2 cada mes, és la de dirigir i coordinar les obres de l'edifici amb manobres nadius. En aquests moments, un component del grup tècnic està a la ciutat de Manaos (Brasil) per gestionar la compra de materials que són transportats per riu al poblat de Novo Aripuana, a excepció dels àrids i la fusta, que seran subministrats des d'el mateix poblat.

En Toni Julià de Can Lluc juntament amb 10 persones més, entre elles la Dra. J.Mª Román dedicaran el seu període de vacances a ajudar als nins de l'Amazònia d'una forma voluntària i altruista.

Tot a punt per partir cap a Formentera

Grup d'Esplai

Després d'haver realitzat el programa durant tot el curs, amb una participació de nins i nines molt bona, el grup d'esplai ha col·laborat en les festes de fi de curs de les dues escoles per primera vegada en la història, la qual cosa ha suposat una experiència molt positiva.

Ara, tots els participants en el campament d'estiu d'enguany, ja estan amb la motxilla, la cantimplora, i totes les altres coses a punt per partir cap a Formentera dia 24. La sortida serà de Palma a les 8'00 h. del dematí amb vaixell, amb el nou Fast-Ferry de Transmediterrània, per tornar a la vila dilluns dia 31.

Moltes són les activitats que l'equip de monitors i monitores, hem preparat per a aquests dies amb molta d'il·lusió; l'objectiu bàsic d'enguany és conèixer l'illa petita de les Pitiüses tant geogràficament com els costums, les festes populars, etc.

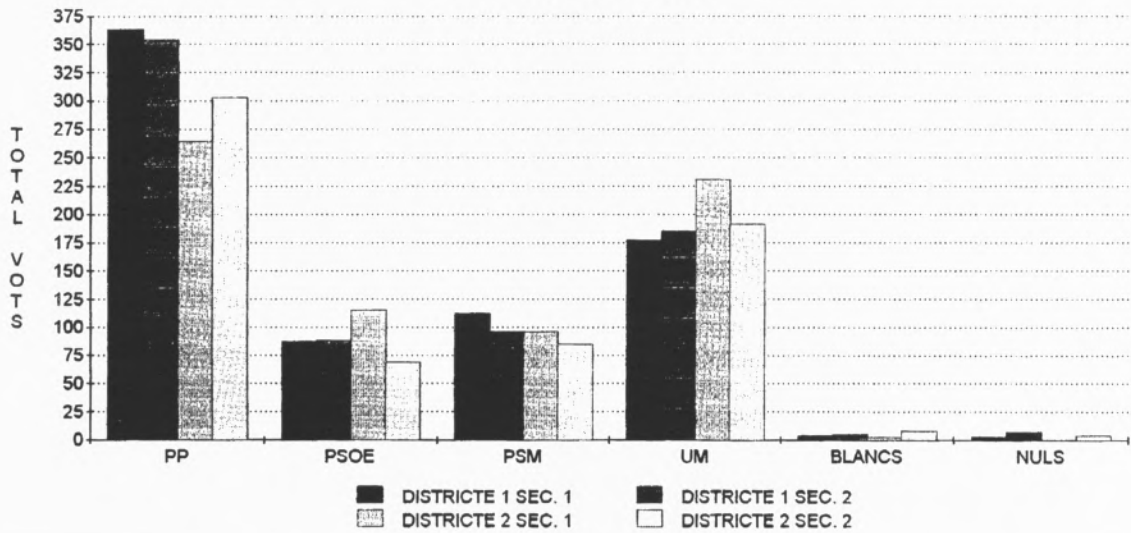
Els nins i nines faran activitats molt participatives, allà on ells mateixos puguin desenvolupar la seva creativitat. Per als joves, el programa és totalment diferent, realitzarem interessants excursions, i un nou programa amb un gran interès ecològic. Les vetlades, una vegada més seran l'escena fonamental de tot el campament.

Esperam que en el proper Llum d'Oli, us poguem contar la nostra nova i agradable experiència.

ELECCIONS MUNICIPALS DE PORRERES 1.995

PER DISTRICTES I SECCIONS

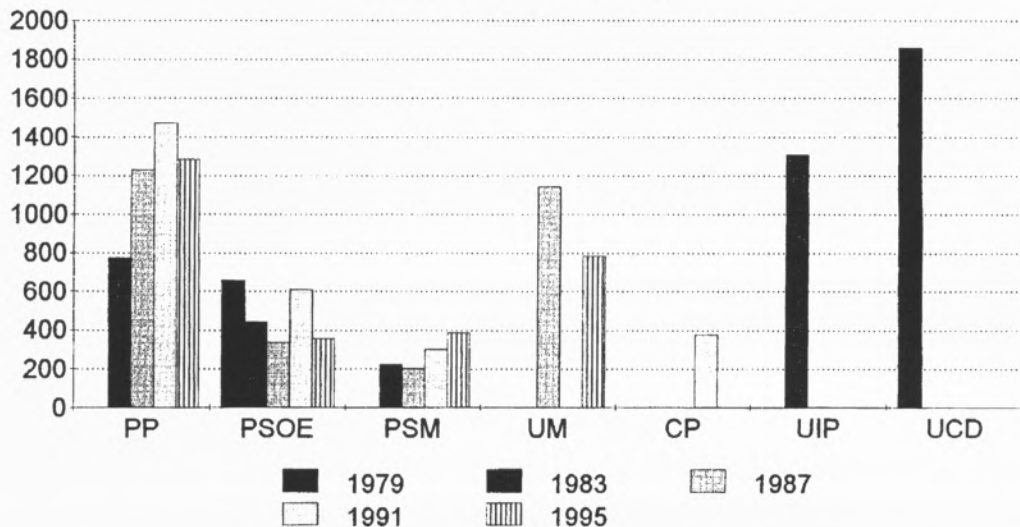

**EVOLUCIÓ
ELECCIONS
MUNICIPALS
A PORRERES**

	1979	1983	1987	1991	1995
PP		772	1229	(1)1472	1284
PSOE	657	443	339	607	359
PSM		224	203	302	389
UM			1141		784
CP				378	
UIP		1306			
UCD	1858				
%PARTICIP	68,3	70,52	82,68	78,47	80,28

(1) COALICIÓ PP-UM

**EVOLUCIÓ DEL VOT
ELECCIONS MUNICIPALS**

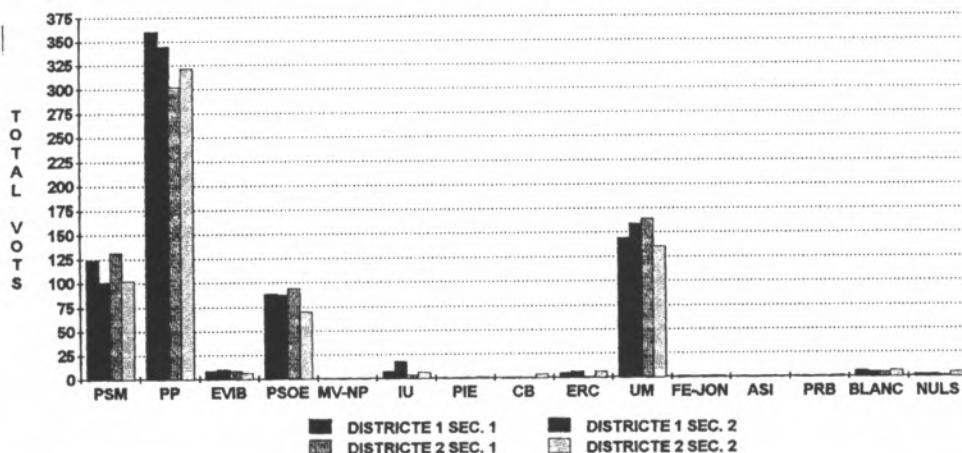

RESULTATS ELECTORALS

ELECCIONS AUTONÒMIQUES A PORRERES 1.995

PER DISTRICTES I SECCIONS

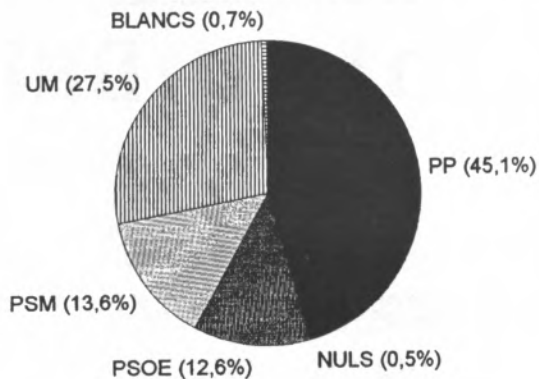

RESULTAT DE LES ELECCIONS A PORRERES PER DISTRICTES I SECCIONS

CANDID.	DISTRICTE 1 SECCIÓ 1		DISTRICTE 1 SECCIÓ 2		DISTRICTE 2 SECCIÓ 1		DISTRICTE 2 SECCIÓ 2	
	LOCAL	AUTON.	LOCAL	AUTON.	LOCAL	AUTON.	LOCAL	AUTON.
PSM	112	124	96	101	96	131	85	102
PP	363	360	354	344	264	302	303	321
EVIB		8		10		8		6
PSOE	87	88	88	87	115	94	69	70
MV-NPS		0		0		0		0
IU		7		17		3		6
PIE		0		0		0		1
CB		0		0		0		3
ERC		4		6		0		3
UM	177	144	185	159	231	164	191	135
FE-JONS		1		0		1		1
ASI		0		0		0		0
PRB		0		0		0		1
BLANCS	4	6	5	5	2	4	8	6
NULS	3	2	7	2	1	1	4	4
TOTAL	746	744	735	731	709	708	660	659
% PARTICIP	78,79	78,73	77,61	77,19	82,15	82,03	83,01	82,89

ELECCIONS MUNICIPALS DE PORRERES 1.995

PERCENTATGES

TOTALS I PERCENTATGES

CANDID.	TOTAL LOC	TOTAL AUT	%LOCAL	%AUT.
PSM	389	458	13,65	16,11
PP	1284	1327	45,05	46,69
EVIB		32		1,12
PSOE	359	339	12,6	11,92
MV-NPS		0		0
IU		33		1,16
PIE		1		0,03
CB		3		0,1
ERC		13		0,45
UM	784	602	27,51	21,18
FE-JONS		3		0,1
ASI		0		0
PRB		1		0,03
BLANCS	19	21	0,66	0,73
NULS	15	9	0,52	0,31
TOTAL	2850	2842	100	100
% PARTICIP	80,28	80,05		

Porreres: un renaixement rural o una extensió residencial dels urbanitas

Dr. Pere A. Salvà i Tomàs;
Prof. Jaume Binimelis i Sebastià

El territori de Mallorca es veu afectat en els darreres anys per importants canvis de distribució de la seva població lligats a la naixença de noves tendències de la seva mobilitat espacial, fets que impliquen impactes sobre l'ús històric i la propietat tradicional de la terra. Aquests nous trets de comportament espacial de la població ens duen a pensar en què estam assistint a una reestructuració del model d'organització territorial que es va implantar amb la irrupció del turisme de mases a partir dels anys 50. Model que va implicar una redistribució de la població amb el resultat generalitzat d'una progressiva despoblació dels municipis de l'interior agrari de l'illa de Mallorca a favor de la ciutat de Palma, els nuclis industrials i, molt especialment, de les noves àrees d'especialització turística (municipis costaners turístics).

El municipi de Porreres, enclavat en

el Pla, no fou l'excepció de l'esmentat procés. Des dels anys 50 registra batzegades importants en l'evolució de la seva població absoluta amb una pèrdua quasi constant d'habitants. L'anàlisi de balanç demogràfic (veure quadre 1) ens mostra moments significatius amb fuites importants (1951-1955; 1966-1970; 1981-1986) amb el resultat d'una buidada en forma d'èxode rural. El més significatiu és que es tracta de gent adulta jove, que deixa les feines del camp i cerca nous destins a les àrees de desenvolupament turístic. Els que queden, propietaris pagesos i la gent ja gran per canviar d'ofici, és una població residual, cada vegada més envellida, fets que es constaten amb el descens dels naixements, que en els darrers decennis són superats per les defuncions, el que implica un creixement natural negatiu (quadre 1). L'abandó del camp, els canvis d'usos de la terra i inclús la vitalitat social de Porreres va rebre una forta garrotada.

Aquesta situació comença a canviar des de la segona meitat dels anys 80

quant a l'illa mallorquina es detecten nous moviments i aptituds de tipus residencial. El sentit de fuga dels porrerencs, altament important a les dècades dels anys 50 i 60 s'inverteix. Comença un retorn de la població cap els espais rurals. No és un renaixement rural ja que no implica revitalitzar les activitats agràries abandonades des de temps enrera. Sinó que és un retorn residencial que implica que Porreres tenguí al quinquenni de 1986-91 un saldo migratori positiu. Entra a la categoria dels municipis d'inici de recuperació poblacional a pesar de que continua registrant un creixement natural negatiu (més morts que naixements) i que encara perdi població respecte a censos anteriors. Variades són les circumstàncies que han donat lloc a aquesta nova situació a Porreres. Entre elles destaquem:

a). El fet de que la ciutat de Palma, amb uns 300.000 habitants, registri un saldo migratori negatiu. És a dir, hi ha gent que se'n va de la capital. Aquest fet implica que Palma perd pes respecte a la

QUADRE 1. BALANÇ DEMOGRÀFIC. 1951-1991

Períodes	Naixements	Defuncions	Creix. Natural	Saldo Migratori	Creix. Absoluts
1951-55	380	313	67	-359	-292
1956-60	350	327	23	34	57
1961-65	358	343	15	-61	-46
1966-70	343	298	45	-445	-400
1971-75	276	320	-44	181	137
1976-80	231	306	-75	212	137
1981-86	202	265	-63	-332	-395
1986-91	154	309	-155	32	-123

VIAJES COLÓN TRAVEL, S.A.
BAL 182

El meu proper viatge

31 Desembre, 31
07003 Palma de Mallorca
PORRERES Tel. 64 70 00

Tels. 76 15 50 - 75 34 40
Telefax 49 29 44

Foto VIDAL

Porreres

FOTOGRAFIES D'ESTUDI
REPORTATGES DE NOCES, BATEJOS, COMUNIONS
AMPLIACIONS I REPRODUCCIONS

part forana. És el resultat d'un procés de difusió de la població cap els municipis que l'envolten, fenomen que en els darrers anys s'ha estès cap a nuclis de població que es troben entre els 30 i 45 minuts amb incidència ja important sobre el Pla de Mallorca amb un procés semblant al creixement d'una taca d'oli. I el municipi de Porreres ja comença a entrar-hi.

b). Sobre l'ementat fet coincideix la millora de l'accessibilitat (millora de la xarxa de carreteres) des de Palma, el nivell de benestar assolit amb la dotació assistencial i d'infraestructures (aigua corrent, clavegueram, telèfon) dels nuclis tradicionals rurals. L'anàlisi dels retornats ens mostra una diferenciació amb diverses conseqüències sobre l'espai porrerenc. En primer lloc es detecta un retorn de jubilats i/o persones d'edats madures, que una vegada retirats del seu treball habitual, elegeixen el poble de Porreres com a lloc de vivenda habitual per passar-hi la resta de la seva vida. Bà-

sicament es detecta al nucli urbà i representa un procés de conservació d'antigues cases abans no ocupades. Conjuntament amb ells també es registra un retorn de descendents dels que fugiren en els anys 50 i 60 amb ocupació de cases heretades i/o novament comprades en el casc urbà.

En tercer lloc sobresurt l'aptitud de recerca d'espais de qualitat, on encara es trobi l'autèntic sentit rural, l'atractiu de viure als nuclis tradicionals rurals, l'atracció els seus estils de vida, la integració a la vida social i la satisfacció personal per part d'un ampli segment de la societat. És la recerca dels orígens rurals d'una societat agrària que va morir i/o agonitza des de la implantació del turisme. Aquest tercer grup es compon de tres varietats de nou residents:

a). Un segment de la població urbana, formada per persones de nivell econòmic mitjà i/o alt, determinat nivell d'estudis, amb parella consolidada i fills

a les ensenyances secundàries i/o universitàries, que treballen bàsicament a la ciutat de Palma.

b). Un important grup de residents estrangers d'origen europeu, majoritàriament alemanys, pre-jubilats i/o jubilats, rendistes, que fugen de la claustrofòbia de les àrees metropolitanes europees i cerquen espais on el paisatge cultural i/o natural encara sia de qualitat. Cerquen el que denominam l'estil de vida mediterrani que gaudeix d'un ritme temps i vida més humanament equilibrat.

c). Un moviment de cap de setmana i vacances curtes, que denominam urbanitas locals, que per fugir de la quotidianitat de la vida surten cap el camp. Es tradueix amb la compra, lloguer i canvis d'ús d'un bon grapat de petites finques rurals, convertides en residències secundàries on, en alguns casos, es practica una agricultura o de cap de setmana o "hobby farmer".

Aquest tercer grup de nous arribats

**El que necessitis
per practicar
el teu esport**

ESPORT ESPLAI

Sala 7 Porreres

Tel 16 83 13

Sa Pastera

LES NOSTRES
CARNS
SÓN
ÚNIQUES

OFERTA JUVENIL
DE 19'30 A 21'30
AMB EL SOPAR
UN REFRESC
DE FRANC
PELS MENORS
DE 16 ANYS

C/ Pau Florit, n° 18
PORRERES - MALLORCA

QUADRE 2.
INDICADORS DE L'ESTRUCTURA DE LA POBLACIÓ.
1991

% Joves (0-14 anys).....	13,53
% Adults J (15-39 anys)	32,94
% Adults M (40-64 anys)	30,09
% Total Adults (15-64 anys) 63,03	
Vells (65 i més anys).....	23,44 (Homes 21'02; Dones 25,83)
Índex de Joventut (Joves/Vells).....	0,57
Índex de Vellesa (Vells/Joves).....	1,73 (Homes 1,49; Dones 1,98)
Taxa de dependència	
(Vells+Joves/Adults).....	0,58 (Homes 0,53; Dones 0,63)
% Nascuts a Porreres	79,08
% Nascuts altres municipis Balears.....	12,04
% Total nascuts a Balears	91,12
% D'altres Comunitats Autònomes	6,85
% Estrangers	1,60
Densitat (hab./km2)	50,37
% Població concentrada al nucli.....	93,08
% Població dispersa.....	6,98

rades fins a les 80 quarterades. La qualitat del paisatge és superior i abunden els casos de rehabilitació i, inclús si es nova construcció es fa amb consonància a la tradició rural. En la compra de terres pels estrangers intervé el paisatge, el clima, el seu poder adquisitiu, l'accessibilitat des de l'Aeroport i inclús les innovacions tecnològiques. Els esmentats factors també han tingut repercussions sobre la rehabilitació i/o conservació d'un elevat nombre de cases dins el nucli tradicional urbà de Porreres, punt de mirada tant dels estrangers com dels nous migrants illencs, fet en el que també incideix el retorn dels jubilats i/o dels seus descendents.

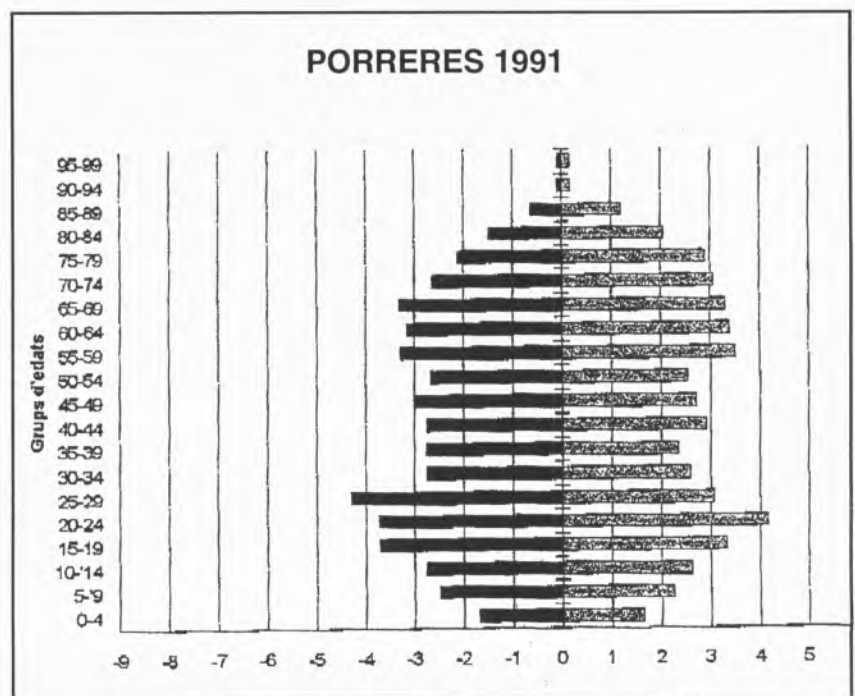
Front els aspectes esmentats podem plantejar moltes reflexions, moltes vegades divergents. ¿És bona o dolenta aquesta nova situació?. ¿Implica una revitalització dels antics nuclis rurals en declivi o representa la derrota del món rural front al món urbà?. ¿Implica una pèrdua de la identitat?. ¿És una pèrdua del control sobre el nostre territori?. Són reflexions que ens haurem de fer molt aviat, ja que el procés és, aleshores, ràpid i decisiu. Si esperam més temps, podem arribar tard (*)

(*) El Dr. Pere A. Salvà i Tomàs i el Prof. Jaume Binimelis i Sebastià pertanyen al GERD (Grup d'Estudis Rurals i Demogràfics) del Departament de Ciències de la Terra. UIB.

ha tingut importants efectes sobre l'espai porrerenc. Ha implicat la transformació d'antigues finques o terres d'ús agrari en sòl de funció urbana residencial. És la invasió dels urbanitats. És també el resultat del declivi de la societat rural tradicional que front a la pressió dels habitants urbans comença a vendre les seves terres a persones no lligades amb les activitats del camp. El valor de la terra no es basa a partir del moment en la rendibilitat agrícola sinó en altres variables alienes al món rural. És la transferència de la propietat pagesa als habitants de les ciutats que afecta tant als petits propietaris com a les grans possessions. Per tant no podem carregar les culpes únicament als estrangers de la compra de terres sinó que són els mateixos mallorquins qui hem propiciat aquest fet. Els resultats són clars: disminució del nombre de pagesos, descapitalització de l'agricultura, substitució dels usos agraris, al que hem d'afegir encara més l'actitud de la Unió Europea que a través de la darrera reforma de la Política Agrària Comunitària (PAC) ens relega gairebé en convertir-nos en els jardiniers d'Europa.

Per tant una part considerable de l'espai rural del municipi de Porreres es veu afectat per aquests canvis. Per una part per la compra de terres per part dels urbanitats locals de Mallorca i per altra es converteix en un dels llocs amb una alta atracció de compra per part dels estrangers. La zona ubicada als voltants del massís de Randa, els seus costers, i

l'àrea que incideix sobre la carretera de Porreres a Montuïri, als voltants de Son Miró, són les àrees de major intensitat de venda de terres als urbanitats. Els resultats són diferencials. En el cas dels urbanitats illencs es tracta de petites parcel·les on s'han construït una gran quantitat de casetes (caseta d'eines) en gran part d'autoconstrucció i il·legals. En el cas dels estrangers, especialment dels alemanys, la compra és de finques de grandàries que van des de les 7-8 quarterades fins a les 80 quarterades.

Una font d'incoherències

Una anàlisi del que suposa el brollador de la plaça

Ferran Ribas

Sobre gusts no hi ha res escrit. Això és el que es sol dir, i em sembla cert. A l'hora de jutjar el que sigui, i més si ens guiam per patrons tan eteris com el de l'estètica, el fonament de la subjectivitat és ben feble, però fins i tot d'aquesta feblesa se'n poden treure conclusions. Serveixi això d'excusa per parlar del brollador de Plaça.

Molta bona voluntat... i un brollador malgirbat

Més d'un cercarà raons de populisme o electoralisme al rerafons de l'obra de Plaça, i jo no en puc estar d'acord, al manco de manera absoluta. Darrera d'aquesta feina de Pep Roig i companyia hi vull veure la més bona voluntat del món: un desig de millorar el seu poble. Aquest plantejament, siguin quins siguin els resultats, és sempre mereixedor d'elogis. Mai no he estat d'acord amb els que identifiquen el servir la tradició amb l'immobilisme més tancat, el d'una arquitectura petrificada i un urbanisme momificat, que no emmirallen res més que una societat estancada, sense pols.

Partint de la bases de què per sí els canvis no són bons ni dolents, l'important és comprovar si tenen

una qualitat i una eficàcia que els justifiqui. A veure si són una millora en lloc d'una *pitjora*, això és el que hem de mirar d'esbrinar, i voldria aprofitar un exemple no massa llunyà: el de la Plaça Major de ciutat. Quan es va plantejar l'actual reformar d'embelliment, encara no closa, una de les suggerències que es va discutir va ser la d'aixecar una font al bell mig de la plaça. Aquesta idea es va rebutjar, crec que en bon criteri, ja que la font no s'ajustava al

model de plaça existent, i no van voler que un detall condicionàs el conjunt.

Obviament el model de plaça de Porreres no coincideix amb el que ofereix la Plaça Major, però hi ha molts punts de semblança. Ambdues places són un punt de confluència on la gent es troba, bé per a esdeveniments lúdics (músiques i balls, verbenes i concerts) o comercials (el dia de mercat). Tret d'aquests dies, la plaça té un sentit de distribució: cap a la seva pròpia perifèria, bars i comerços, i cap a les altres vies importants de la població, amb les quals es connecta. La Plaça Major, i molt clarament també la Plaça de Porreres són així punt de cita, punt de gaudí, punt de mercadeig, àgora en torn a la qual gira bona part de la dinàmica social comunitària; el que no són: un indret ornamental, monumental, adient a bucòliques reflexions.

Un va a la plaça a per feina, al banc o al mercat, va també a prendre un cafè i mira la gent que passa i aprofita per saludar en Toni i veure a na Catalina que estrena, falaguera, un vestit nou; el que no fa, posem per cas, és anar a llegir un llibre baix l'ombra d'un arbre i per sentir la remor de l'aigua... Què pinta idè el brollador?

La veritat és que pinta, i molt. Arruïna la buidor de la plaça, la

BAR-RESTAURANT ES CENTRO

**NOCES COMUNIONS BATEIJOS
MENUS DIARIS
ELS DISSABTES BALL DE SALÓ**

Av Bisbe Campins, Porreres

Tel 16 83 05

perspectiva sense noses que constitueix el seu caràcter, la seva essència urbanística; a la vegada, resta una quantitat significativa d'espai, més si considerem la *zona dels esquitxos* on la gent normalment no s'hi acosta. Per si això fos poc, també han canviat de lloc part del mercat dels dimarts (part de la imatge, de la vida de la plaça), per ventura les patates i les cols hi desdiuen a la vora de tanta bellesa.

Una altra manera de veure les coses: el forner ha volgut fer de pastisser, no era prou bo el pa (la plaça) i ha estat necessari adornar-ho amb una guinda (sa font), si és que tal nom mereix la... però ara en parlarem de les seves virtuts estètiques.

Personalment no conec cap farola que sigui el motiu ornamental essencial de cap font; tampoc em faceu massa cas, de la meua ignorància, perquè segurament l'artista-pastisser ha treballat seguint qualche il.lustre precedent. Fins fa ben poc la funció d'una farola era il.luminar, però aquesta era prou especial per ser el gran centre d'atenció de la plaça, per ser allò que admirin els visitants en arribar a Porreres. I jo pens, no és també molt hermós el semàfor de plaça? no el podríem aprofitar de qualche manera ara que sempre roman apagat? una modesta idea: per què no el posam al mig de la font substituint la farola, amb els llums de colors parpellejant alternativament?

Ara fora ironies, la font de plaça és lletja, terrible, horrorosa, és una

horterada, es kitsch, hi ha desproporció entre els seus elements, trenca l'harmonia de la plaça, *pixa* contínuament fora del test i els esquitxos que taquen la seva pedra acaben de donar una imatge absolutament grollera. És el que he escrit abans: una empastissada de monument, en lloc del pastís que pretenien. No, senyors de l'ajuntament, la font no *fa bo*, com ja no era *molt modern* l'inútil semàfor que igualment estorba.

**Unes conclusions tristes
i un comentari optimista**

Del que he explicat, crec que es poden treure les següents conclu-

sions: 1ª, qualsevol tipus de font hi desdiu al model de plaça que tenim a Porreres; 2ª, la font que ens han enteferrat a Plaça constitueix de manera especial un *mal te toc pesta*, per les seves deficiències.

Els del PP acaben de guanyar unes eleccions municipals, i la meua anàlisi és que, donades les circumstàncies, el seu èxit polític es pot qualificar de notabilíssim. Ara bé, no facin la lectura superficial de pensar que tot l'important grup de Porreres que els han votat estan d'acord amb la seva política urbanística-empastifadora. He parlat amb moltes persones al respecte i la seva actitud anava des de la crítica brutal fins a la benevolència irònia i riallera. He duit la mala sort de no trobar ningú encantat amb la font, què hi farem.

Malgrat tot, no tothom està en contra de la font, no he duit les meves averiguacions als que són menors d'edat, però els seus actes parlen per ells, i fins i tot em fan canviar d'idea i replantejar la meua opinió sobre la font. És un èxit. Basta veure als nins de "uè" remullant-se amb l'aigua del brollador, un espectacle gojós i ben sa, ara que ha arribat l'estiu. En tot cas recomanaria que s'instal.lassin uns flotadors a la font i s'asseguràs la presència d'un socorrista. Diversió, però amb prudència.

PUB RESQUILLS

ES TRUI DE PORRERES

C/ Pou Florit, 14

PORRERES

**Bartomeu Ferrando i Ballester
Guillem Soler i Vanrell**

ECONOMISTES

*Assessoria Fiscal
Comptabilitats
Assegurances*

*C/ Nuño Sanç núm. 11 1er A
Tel.-Fax 16 81 56 PORRERES*

Una naveta doble al tancat d'en Just

Joana Mora i Cerdà

La notícia sorprèn fins i tot als historiadors i amants del nostre poble. El motiu no és més ni pus que la troballa d'una naveta dins el terme de Porreres, concretament al TANCAT D'EN JUST a la zona dels Mo-reis.

“Des de fa molt de temps es sabia que en el Tancat d'en Just hi havia un claper on s'entreveia una sèrie de pedres que ens informaven de la possible existència d'una construcció prehistòrica, i així ha estat”.

Aquestes són les paraules d'en Biel Pons i Homar, Tècnic de Patrimoni de la Mancomunitat del Pla, sobre la descoberta en qüestió.

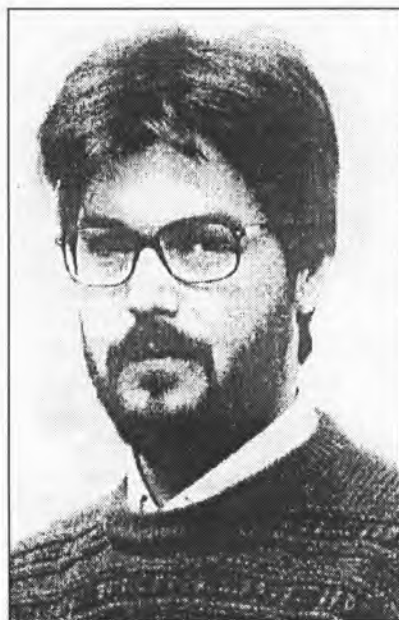
BIEL PONS I HOMAR és arqueòleg i des de fa 2 anys treballa com a tècnic de Patrimoni de la Mancomunitat. La seva feina és gestionar les actuacions de la Conselleria en matèria de patrimoni com són: el pla de millorament de façana, el pla de neteja i senyalització de jaciments arqueològics, informar...

Porreres, poble que pertany a la Mancomunitat del Pla ha pogut gaudir d'aquest servei amb resultats òptims.

-Per què una naveta i no un talaiot?

“la forma del claper, la forma i la disposició de les pedres m'indiquen que possiblement aquelles restes fossin d'una naveta i no d'un talaiot”.

Per iniciativa de l'ex-regidor de Cultura de l'Ajuntament de Porreres, Rafel Picornell i Manresa juntament amb les ajudes del Pla de Preservació de Jaciments Arqueològics i la subvenció de la Conselleria de Cultura es va iniciar la neteja de dit jaciment. La tasca consistí en despedregar el claper començant per la part millor conservada, amb la sort que coincidí amb l'absis de la naveta. Per ara és la banda millor conservada de la construcció.

Biel Pons i Homar

“Possiblement no es tracti d'una sola naveta. Segurament, pel que s'entreveu, tenguí un adossament a la banda nord i també a l'altre costat. Per tant es podria parlar d'una triple naveta però encara no es veu del tot bé. per ara és una doble naveta.

Abans d'adinar-nos més en el tema, en BIEL ens refresca la

memòria i ens explica:

“Les navetes són construccions típiques del període anomenat Pre-talaiòtic (2000-1300 a.c.). Es segueixen utilitzant en època talaiòtica cap al 1750 a de c. Segurament es deixen de construir al 1400 a. de c. que és quan arriba la invasió de la cultura talaiòtica. La seva funció a Mallorca era d'hàbitat i a Menorca tenien una doble funció d'hàbitat i també funerari. La forma de la naveta és d'una nau invertida, com una U allargada. Solen tenir de 15-20 m. de llargària per 6-7 m. d'ample quedant una cambra interior de 3 m. d'ample, ja que les parets són molt gruixudes, per 12-15 de llargària, generalment”.

Amb l'inici d'aquesta important descoberta i sobretot pels qui ho hem vist in situ, ens vénen unes ganes incontrolades de llevar i netejar les moltes i moltes carretades de pedres que cobreixen la resta de la construcció. Pareix ésser que els doblers s'han acabat i els nous membres de l'Ajuntament són novells amb el tema. Esperem que el nou regidor de cultura s'engresqui amb l'assumpte i ben aviat poguem veure la construcció al complet.

-Què s'hi pensa fer a partir d'ara?

"Tenim sol·licitat una altra subvenció per buidar la part interior. Des de la Mancomunitat el que tenim és una brigada d'obres que jo proposaré que comenci amb el despedregat interior de la construcció. Per tant, vull aclarir que no s'ha fet cap excavació arqueològica, noltros no tenim permís per fer-ne. El que s'ha fet és una neteja del jaciment".

La conversa amb en Biel ens duu a parlar d'altres qüestions relacionades amb el patrimoni arqueològic porrerenc i aprofitam per demanar-li:

-Estan suficientment preservats els jaciments arqueològics porrerencs?

"Evidentment no. Estan més ben conservats que a altres llocs, ja que el Pla de Neteja i Senyalització de Jaciments Arqueològics de Mallorca ha tengut una especial incidència a Porreres. De tota manera, malgrat Porreres hagi aprofitat aquestes subvencions s'han fet nets els jaciments i s'han abandonat (Talaiot de Baulenes, Pou Celat...)

-Des de la Mancomunitat, que feis per solventar aquests problemes?

"A part de les brigades de patrimoni, tenc un projecte per acollir-me a les ajudes de la Comunitat Europea del 5B. Si aconseguim aquestes subvencions hi ha previst la creació d'una brigada exclusivament de neteja de jaciments i altres elements d'interès com són pous públics, creus de terme... Aquesta brigada es dedicarà periòdicament a la neteja de la vegetació i a esquitxar".

-Com es pot sensibilitzar i preservar de les malifetes els elements o construccions d'arquitectura popular (pous públics, creus de terme, barraques de roter...)

"En el cas concret de Porreres, tenc ganes de proposar a en Ramón

Sánchez Cuenca que és el que duu el Pla de Restauració de Creus de Terme, un pla per cert molt ambiciós, que restauri la creu de terme situada

entre el carrer Sala i el carrer Nou. És una creu bastant bona i consider que s'hauria de restaurar. Enguany ja s'ha restaurat la Creu d'en Janer gràcies a un conveni entre la Conselleria de Cultura i Sa Nostra".

-Per Sant Roc, quina exposició suggeriries en el camp cultural per tal de donar a conèixer el patrimoni porrerenc?

"Una exposició d'aquest tipus s'hauria de fer cada any. Referent al patrimoni com pintures, llibres, documents, peces d'orfebreria religiosa... n'hi ha que necessiten restaurar i per aquest motiu és bo fer exposicions ja que així l'Administració s'interessa i es fan les corresponents restauracions. El que jo proposaria és engrescar a l'Ajuntament que cada any fes una exposició i si hi ha peces que necessiten restaurar es donàs prioritat a les que s'han d'exposar.

Una restauració cada any està a l'abast de qualsevol Ajuntament. El que és important és la voluntat".

Futur parc... pels nostres nets

De Porreres a l'Havana

Què gran és l'amistat, què gran és el nostre poble, però irremissiblement és molt limitat. I d'això te n'adones quan tens noves vivències com per exemple a l'Havana.

Quin canvi!. Petxucats tota la vida per fer un ca teva i aguantar una hisenda. Amb allò que més predicaren els nostres pares "des teu pa faràs sopes", pareixia com si la vida fos eterna i el temps anàs molt poc a poc. I resulta que és el contrari, encara tenim l'empanxada de torró quan ja ve la de panades i robiols i llavors tenim mal de caps per aprimar-nos. A l'Havana ni torrons ni panades, ni molt menys empanxades; tothom està molt prim excepte qualche cubana que té el cul gros.

A l'Havana no hi ha futur, cada

dia "hay que inventar para comer". Quin món més diferent. Dels ametllers i garrovers passes a palmeres i cocoters, d'anar a prendre una copa per plaça i veure en Mateu que ens ven les quarterades passes a anar al "Parque central" on tens unes precioses dones de totes les tonalitats de color que et puguis imaginar.

A Porreres que només té quatre poc més de 4.000 habitants tenim problemes de circulació i aparcament. No n'hi ha a l'Havana amb 2.000.000 de persones. Allà hi ha el Bus-Bici, un autocar en el que pots pujar la bicicleta. Allà no sols van plens els cotxes per aprofitar-los sinó també les bicicletes. El cubà sol dur l'al.lota o la dona amb els infants damunt el porta-bolics i fins i tot damunt el tub

porten gent. D'això sí que encara me'n record per haver duit una bona femella damunt el tub pels carrers de la vila.

Que me'n diuen d'aquell passeig tan hermós que als meus catorze anys encaçava les al.lotes pel carrer per amunt i per avall!. Les miràvem i de vegades gosàvem dir-lis si podíem fer una volta amb elles. I ara, si no te'n vas a beure a qualsevol bar no en veuràs pel carrer. A l'Havana és al revés. Et pots morir de sed perquè és mal de localitzar un bar però dones a cada passa en trobes, et miren i et somriuen per poc simpàtic que li caiguís.

"Vaja Guajira que paseas" em digueren pels carrers de l'Havana. Llavors em vaig enterar que els "guajiros" eren els pagesos espanyols que anaren a Cuba per a cultivar les terres. Però la sorpresa va ser en anar a sopar que quan ens dugueren el pollastre em digué: "me harás el favor de picar la carne ("picar" és trocejar) puesto que no tengo práctica con el tenedor y el cuchillo. Si tengo manos y buenos clientes para que utilizar cuchillo". I això que em digué que era mestra!. Perquè a l'Havana tothom és "licenciado". Això és l'Havana.

Malgrat tot Cuba canvia cada dia per no dir cada hora. Està perdent molt d'encant. Es com pensar en la Mallorca de la nostra joventut.

Miquel B. Ramonell.

Sabateria - Esparteria

Maria Melià

Carrer l'Almoina, 35 - Tel. 647421 PORRERES (Mallorca)

BAR

CA SA VIUDA

Especialitats:

"Callos", frit i llengua

C/ d'en Veiet, 1
PORRERES Tel. 64 70 57

També els nins van a la guerra

Damià Duran

El període 1936-1939 fou tràgic per a la infància espanyola i d'aquesta situació convulsiva, on el casos s'imposava a l'ordre en són víctimes, també, els porrerencs nascuts entorn de l'any 1931. Edgar Faure, Felipe Herrera, Abdul-Razzak Kaddoura, entre d'altres eminents polítics de relevància internacional, experts en educació social, impulsaren cap el 1971 la publicació d'*Apprendre à être (Aprender a ser)*. I aquest llibre d'excel·lent interès ens recorda que entre els 2 i els 7 anys se forma, en l'infant, la funció simbòlica (joc, dibuix, llenguatge). L'època no té pèrdua. Tot aleshores s'interioritza, és a dir, els comportaments, els episodis, les aventures, els combats entre amics, les lluites entre adversaris, les antipaties, els moviments, els gests... se sedimenten en la memòria com a primera matèria. I és també durant aquests anys que la fantasia modifica i enriqueix les emocions, emperò també fa que l'al.lot capti tràgicament el món que l'envolta.

Des des Putxet vaig aprendre a viure el temps, a conèixer els renous de l'espai i adormissar-me sobre el tebi pallús de l'era. Allà jo vaig passejar la vista milers de vegades sobre la se-

rra des Puig den Femella i el sol en digué com eren les seves postes darrere el Puig de Randa i la lluna com s'acurçaven les nits durant l'estiu. Emperò també allà dalt, prest vaig sentir com el trenc de l'alba me xitava dins el llit tot bigarrat de somnis tràgics, els quals s'entremesclaven amb les il·lusions de la meua adolescència.

M'agradava anar a escola i que el padrí de ses Barraques em passejà per la polsosa carretera de Felanitx, camí des Vinyet de son Gornals. Mentre l'egüeta avançava lenta, tal com si comptàs les passes, el meu padrí Toni em contava rondalles entre la vedesca de figuerals, ametllers i farratges. Emperò la meua imaginació infantívola no tan sols es va nodrir de llegendes, sinó d'activitats bistienques entre els partits polítics locals. Foren aquells anys (1936-1939) terribles per a tots els al.lots del nostre poble i si se'm pogués fer l'autòpsia psicològica, una certa revelació psicoanalítica denunciaria en nosaltres tot l'abominable trull dels assassinats d'aquelles funestes nits tenyides de sang germana.

Durant l'estiu i la tardor de l'any 1936 la temença d'una venjança adulterava l'aire porrerenc. Sembla que una bèstia invisible hagués convertit les tavernes en centres d'espionatge i el carrer en un desusat noticiari sobre

la gent afusellada la nit anterior.

Pel juliol de 1936 els falangistes locals ocuparen la Casa de la vila i a partir del desembarcament de les tropes republicanes a Porto Cristo, Cala Anguila i Punta Amer, alguns falangistes porrerencs, no tots ni de molt, intensificaren la repressió. Durant l'època d'aquests actes tristament recordats, el cementeri de Porreres fou l'escenari dels afusellaments en grup. Les estadístiques indiquen que hi foren assassinats devers trenta porrerencs.

Des des Putxet, durant la nit i la matinada, es sentien els trets de mort. Mon pare ho escoltava i de dia, sense que ell sabés que jo, encara un nin de rondalles i ple d'ingenuïtat, l'escoltàs contava a mu mare allò que havia passat en aquell indret tràgic. Aquestes revelacions terribles quedaren dintre del meu esperit com a turment, deformant-me el nucli més personal i la visió de la vida.

Em sap molt de greu, emperò també durant les terribles nits del cementeri, també va morir, en plena tendresa, una part de la meua persona.

Desitjaria, si em donau prou autoritat per demanar-ho, que allà on sou i des d'un canvi radical d'actitud política, homes de dretes i homes d'esquerreres porrerencs, us donàssiu la mà per a tota l'eternitat.

MULTIMEDIA
IBM
Aptiva

IMPRESORA HP DESK JET 540

ORDENADOR IBM 486 DX2/50 MHz

CONSIGA AHORA MISMO
EL EQUIPO MULTIMEDIA
DEL FUTURO:

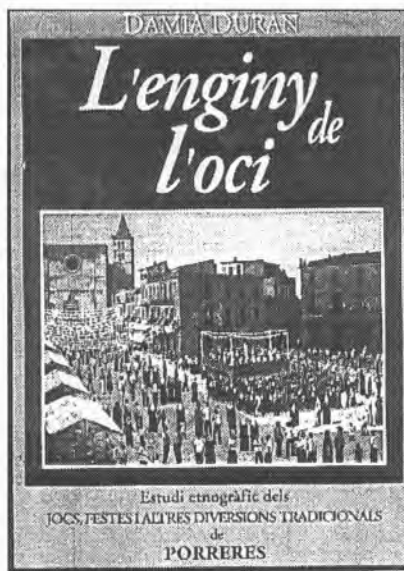
Ordenador Multimedia IBM Aptiva
Impresora Hewlett-Packard

Oferta especial para los clientes de

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

Històries locals

Vescomte de Robines

Damià Duran: **L'enginy de l'oci. Jocs, festes i altres diversions tradicionals de Porreres.** Ed. Ajuntament de Porreres (Col. Passera, núm. 2 Porreres, 1995)

Maria Barceló Crespí: **Elements materials de la vida quotidiana a la Mallorca Baixmedieval (Part Forana).** Ed. Institut d'Estudis Baleàrics. Palma de Mallorca, 1994.

Si no vaig errat, un dels avenços més destacats dels estudis historiogràfics més recents és, per una banda, l'estudi de la història local i, per una altra, de la història oral. Com a lector aficionat confés que són dos dels àmbits de la Història que més m'interessen. Supòs que perquè tenen més relació i proximitat amb la gent normal i corrent. I també, en gran part, com un exercici de revenja contra aquella història de reis, prínceps, guerres, i princeses, que vàrem haver de patir en algun escalafó de la nostra migrada educació.

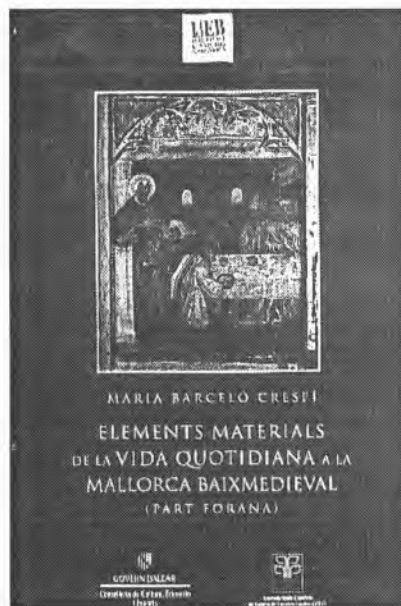
El lector interessat té ara l'ocasió de llegir dues aproximacions extraordinàries, les dues fetes amb el rigor i la cura que el tema exigia, a aspectes concrets, de la història de Mallorca, de la història quotidiana de la vida mallorquina.

Una feliç coincidència, de cap ma-

nera irrellevant, fa que el poble de Porreres hi tenguí força a veure, amb els dos llibres, els dos autors, per començar, són originaris de la dita vila i, a més Porreres, objecte central de l'estudi de Duran, ocupa també qualche espai dins la investigació de Barceló. Enhorabona, per tant, a Porreres per haver donat a la ciència historiogràfica nostrada dues plomes tan il·lustres. Potser el fet d'haver nascut a un poble i haver viscut, o escoltat, o llegit, unes històries que només els qui ho som, de poble, podem entendre és un dels mòbils que els ha fet interessar-se per temes i qüestions tan propers a la vivència diària de les gents.

L'enginy de l'oci... és un estudi, a mig camí de l'antropologia, la sociologia, la història i la vivència biogràfica de l'autor, sobre les múltiples i variades formes d'oci de Porreres entre els anys 1890-1940. Està centrat a Porreres però és gairebé segur que moltes de les festivitats i celebracions que es ressenyen al llibre es podrien trobar a altres pobles mallorquins. Un llibre informatíssim (m'ha paregut d'allò més encertat el tractament de la divisió sexual de la societat porrerenca i la correcta situació de la dona, en previsió de presumptes lectures "feministes" del tema), què, capaç de conjugar els sabers acadèmics amb notació personal. Escrit, a més, amb una prosa àgil, irònica, plena de mots encara deutors del lèxic de la pagesia. Hi és perceptible, en alguns passatges, la recança per la pèrdua d'alguns d'aquells valors que cohesionaven la vida d'una societat. Hi abunden, al llarg del llibre, reflexions d'allò més pertinents sobre les bases que podrien haver donat lloc a una certa consciència nacional mallorquina, cosa que no té res a veure amb cap ideologia política; només l'estima, natural i lògica, cap a les teves coses. A Josep Pla, sempre el va admirar una actitud semblant en els francesos.

Algunes de les diversions encara perduren (el binerbo, la Jaia serrada...) Això ens donaria la imatge d'un poble amant de la gresca (fet que ha comprovat en persona i sobretot quan els

porrerencs solen viatjar), però els perills són evidents i Duran no s'està d'avisar-nos-en; parlant dels binerbos assenyalava que "han perdut el seu significat original i, per tant, el sentiment d'arrel ètnica... Ara, lluny d'invocar les forces divines, han degenerat a foguerons de torrada... la gent que els organitza i s'hi acostava, ja no té la més mínima idea del ritual antic, ni, molt menys, consciència de pèrdua de la seva profunditat simbòlica. La cosa acaba i comença en el pur consum i amb l'agrupació dels convidats, o sigui la mínima expressió d'allò que fou".

L'estudi de Maria Barceló se centra també en uns espais rurals, però en temps històric força allunyat pel present, entre els anys 1431-1518. Els fonaments documentals de l'obra es basen en l'anàlisi dels inventaris de vint-i-vuit cases de la part forana de Mallorca i, a partir d'aquí, analitzar-ne, per una banda, la composició i estructura dels immobles (entrada, cuina, celler, rebost, cambres...) i, per una altra, els objectes per a les activitats casolanes, sobretot els relacionats amb les tasques relacionades amb el camp. No hi falta tampoc un capítol que tracta dels esclaus; que es veu que els mallorquins d'aleshores no tenien gaires manies a considerar-los una cosa més de la casa i dels mobles. L'obra té uns

valors afegits que només puc deixar apuntats; l'etnogràfic, per les notes que recull sobre costums i tradicions (la de, posem per cas, deixar pa sobre les tombes el Dia dels Morts) i el lingüístic per la quantitat de lèxic el significat exacte del qual es veu obligada a precisar.

Així com en Duran es manifestava més diguem-ne implicat en la trama

que ens contava, l'"estil" i mètodes (perdonau-me la paraula) de Barceló són sense dubte deutors dels sistemes univertitaris d'investigació. Això no vol dir que sigui un llibre pedant ni d'aquells que van plens de notes a peu de pàgines (la majoria de vegades inútils) amb què els catedràtics ens volen demostrar que en saben molt. És una obra, per contra, plena de curiositats,

de minúcies, que Barceló sap destacar cum grano salis. Pareix, per exemple, que només els homes usaven bragues i que no hi havia gairebé forquetes. De les vint-i-vuit cases, a només tres s'hi constata la presència de llibres ¿no és perillósament "modern" això? Tant en un cas com en l'altre, la millor virtut de les dues obres és l'aposta a no oblidar el nostre passat.

Ecologia

Bernat Bauçà

Com tots sabeu, segueix endavant la tasca per salvar un dels llocs més emblemàtics de la nostra illa. Està vist que hi ha interessos molt grossos per acabar destruint es Trenc i el seu voltant.

Ara ses Covetes, un lloc antigament molt mític i estimat pels porrerencs, està de moda a causa d'unes infraccions urbanístiques de primer ordre, 68 apartaments construïts d'una forma illegal en tenen la culpa. Ara, el Tribunal Superior de Justícia de les Balears, ha dictat una resolució que ordena la paralització de les obres a l'espera de la sentència definitiva, però fixant una condició per a aquesta paralització: que els recurrents, o sigui GOB i PSM, presentin un aval per una suma total de 20 milions de pessetes, quantitat que perdrien en el cas que la sentència definitiva no els donàs la raó.

Si estàs interessat/da a col·laborar, pots comprar tiquets de 1.000 pessetes o també fer un ingrés al compte corrent 0200467140 de l'oficina 0169 de La Caixa.

EL MÓN DEL VI

La "bodega" a casa

Joan Oliva

Tenir un celler casolà no és tan difícil si es compleixen una sèrie de requisits indispensables. El que passa és que el vi és bastant *senyorito* i lluita amb uns quants enemics que cal conèixer bé per tal que no entrin en contacte. De moment, recordem quins són aquests enemics: Llum, calor, soroll, olors fortes, humitat excessiva o sequetat total.

En preparar el petit celler domèstic, un consell per endavant: millor sempre pecar per fred que per calor. La calor fa que el vi es degradi més ràpidament sobretot si és de baixa graduació. Quina és la temperatura ideal? Els experts diuen que entre els 10°C i els 14°C. Malgrat això, que als pisos moderns és mal d'aconseguir, ens conformarem no sobrepasant els 16°C, evitant al mateix temps que les oscil·lacions siguin grans. Resumint, la temperatura més constant possible sense passar els 16°C.

El vi tampoc no és amic de sorolls i renous, i molt menys encara del qui el poden fer vibrar. Per tant el celler casolà allunyat de rentadores, rentavaixelles i frigorífics. Les rentadores a més de vibracions, són una bona font de calor. La cuina no és el millor lloc per tenir-hi els vins (qüestió que també haurien de tenir present més de dos restaurants).

La llum i el vi no són amics corals. Pel celler casolà triau un indret fosc, la llum només ha d'arribar-hi de forma indirecta. No hi ha cap dubte que una bona botella de vi amb una etiqueta agraciada pot esdevenir un preciós objecte d'ornamentació, però si el que volem és conservar el vi en condicions per beure, una vitrina no és el més adient.

Dissortadament els pisos d'avui no són prou grans i espaiosos per tal de tenir un indret ideal pel celler. Ho dic perquè el vi no pot contaminar-se amb olors fortes. Així detergents, alls, cebes i altres productes domèstics d'olors penetrants, poden influir al sabor del vi i fer-ho malbé. Després de tot el que hem escrit, i essent el vi un objecte tan especial, cal demanar-se: On dimonis estarà ben guardat?. Sabent com són els pisos moderns, el lloc ideal seria per ventura l'entrada, on la calefacció és més baixa (al mercat hi ha botellers molt decoratius i a bons preus). També serà un indret adient un pati interior o un *trastero*, és qüestió d'una mica d'imaginació.

Un darrer consell: Una vegada escollit l'emplaçament del celler, recordau que les botelles estiguin sempre inclinades, de manera que el tap i el vi no perdin el contacte, si es deixa dreta el suro es ressecarà aviat i el tap acabarà podrint-se.

“Si hi ha futbol bé i si no també”

Jaume Cerdà Tomàs

El títol d'aquest article reflexa l'opinió de dos representants de la Junta Gestora de la Unió Esportiva Porreres, Guillem Ballester i Xim Barceló, en relació a la situació que viu aquesta entitat en els darrers anys, on pareix que aquest esport no té la mateixa força que tenia abans i on es nota un desinterès per part del poble i de les institucions: “... el futbol és una entitat super-activa. Cada dia hi ha entrenament i cada cap de setmana encontres, hi ha un gran moviment. Creim que el que més hem trobat a faltar enguany en tots els equips ha estat material humà i també la poca aportació de part de les institucions”.

Després d'agafar el Club la passada temporada en una difícil situació, segurament sense sebre molt bé on es ficaven, han tengut que pagar les novetades en la seva direcció. Mal assessorament quant a fitxatges d'entrenadors i jugadors, etc., ha fet que hagi costat molta feina el poder acabar sa temporada amb dignitat: “... hi ha hagut moments que s'ha sentit impotència i et demanes perquè feim això?, però mires sa part positiva i veus que tens un centenar d'al.lots que poden jugar a futbol”.

La principal novetat que ha introduït la Junta ha estat que el club funcionàs com un únic equip, sense que en cada categoria hagués un equip independent i on tothom anava a la seva manera: “... abans eren equips independents, si qualche equip quedava penjat no hi havia cap grup que l'ajudàs, hem fet un únic equip de feina que és la Unió Esportiva Porreres, a posta el pressupost d'en-

Un dels diferents equips del Porreres. A Sa Pobla.

guany ha superat el 3 milions de pessetes. Sa directiva ha assumit totes les despeses de tots els equips, els arbitratges anaven pagats, material esportiu, despeses d'infermeria, etc. A pesar de tot s'ha tancat la temporada amb un superàvit tres-centes mil pessetes”.

Sa campanya de socis ha estat el més exitós de la temporada, amb un total de 195 socis. Es va proposar que per cada al.lot que jugàs el futbol es fes un soci de 7.000 pessetes, però sense pressionar a ningú, i va esser un èxit ja que el vuitanta per cent en varen presentar un, malgrat que sa gent no hi estava avesada i inclús s'ha criticat aquest fet.

El que més ha desil.lusionat a l'actual Junta ha estat el desinterès per part dels pares dels al.lots: “... quan convoques una reunió se'n presentaren molt pocs, això demostra desinterès total. També existeix un mal ambient entre els pares ja que hi ha un equip de pares i un d'al.lots, i dins s'equip de pares hi ha dos grups, uns que recolzen a un o a un altre, en lloc de recolzar l'equip. Però sense els pares no podríem fer res”.

A pesar de tot s'ha pogut tancar una difícil temporada amb bona nota. Així i tot, des de membres de la Junta Gestora s'han deixat escapar frases com: “enguany era per aplegar i per no tornar”, “no hi ha interès”, “fas coses i ningú t'agraeix s'esforç”, etc. pareix que al final alguns d'ells intentaran seguir en les properes temporades, però reclamen més coordinació, més comunicació i més presència tant del mateix poble com de les institucions. I és que: “... si anàs bé seria una autopista”.

**BAR PUB
ES FAROLET**

L'Almoïna, 58 - PORRERES

BIBLIOTEQUES DE MALLORCA

- Centre Coordinador -

BIBLIOTECA MUNICIPAL DE PORRERES

HORARI: dilluns a divendrs de 17 a 20 h. - Dissabtes de 10 h. a 13 h.

A PARTIR DEL 1 DE JULIOL: Dilluns, dimarts, dijous i divendres de 17 a 20 h.

NOVETATS MAIG-JUNY 1995

Videos:

ANNAUD, J.J.: El nom de la rosa

ANNAUD, J.J.: El oso

ATTEMBOUROUGH, R.: Gandhi

CHAVARRI, M.: Casablanca.

HUSTON, J.: La Biblia... en su principio.

LEAN, D.: Doctor Zhivago.

MANN, Anthony: El Cid.

MANN, A.: La caída del Imperio Romano.

NICHOLS, Mike: El graduat

RAPPENEAU, J.P.: Cyrano de Bergerac

RAY, N.: Rebelde sin causa.

SCHEMER, L.: Blancaneus i el castell...

VIDOR, King: Guerra y Paz

VISCONTI, L.: El gatopardo

WEIR, P.: El club de los poetas muertos.

WOOD, S.: Una noche en la òpera.

WYLER, W.: Ben-Hur.

ZEFIRELLI: Hamlet: l'honor de la venjança

Infantil:

Enciclop., il.lustrada. Insectes i aranyes

Enciclopèdia il.lustrada. Mamífers

Enciclopèdia il.lustrada. Dinosaurès

Enciclopèdia il.lustrada. El teu menjar.

CABO, M.: La dèria de la Cèlia.

GALERON, H.: El gat.

ROSS, T.: Doncs jo vull ser...

Juvenil:

FLEGEL, S.: L'enigma del laberint

LORMAN, J.: La dimensió del bosc humit.

Literatura francesa:

LIVINGSTONE, J.B.: Assassinat al Museu Britànic.

Literatura catalana:

Aplec lit. Homenatge a Miquel Bota Totxo

VILLANGOMEZ, M.: Entre la mar i el vent.

Literatura castellana:

GALA, Antonio: Más allá del jardín.

MILLAS, J.J.: Cerbero son las sombras

MUÑOZ MOLINA, A.: Ardor guerrero.

Ciències socials:

Puerto Rico i Mallorca. Historia de una migración 1837-1900.

BENITEZ, J. et alia: Turisme, societat i economia a les Balears.

BUADES, J. et alia: Emigrants illencs al Río de la Plata.

GILI, A.: Aportació al Cançoner Popular de Mallorca, T.I.

SEGURA, M.: Les illes oblidades. Crònica d'emigrants.

sa fonda càfé

Porrreres • Tlf. 6 4 7 3 1 6

Exercicis espirituals a ca ses monges de la Caritat (novembre de 1945)

1. Maria Noguera (Ortigues), 2. Apol.lònia Barceló (Xica), 2. Sor Maria del Pilar †, 4. Joana Barceló (Potecari Gran) †, 5. Apol.lònia Rosselló (Güia), 6. Teresa Ramonell, 7. Apol.lònia Barceló (Frarina), 8. Teresa Ribas †, 9. Margalida Barceló (Xibica), 10. Antònia Moll (Cartera) †, 11. Maria Ribas, 12. Sor Francisca de Lourdes, 13. Aina Frau (Cinta) †, 14. Maria Àngels Ribas, 15. Maria Bennàssar, 16. Catalina Garí (Micarilla), 17. Jaumeta Gornals, 18. Maria Sastre (Son Nebot), 19. Catalina Barceló (Xica), 20. Maria Barceló (Potecari Petit), 21. Sor Francisca de la Puresa, 22. Coloma Ramonell, 23. Margalida Mestres (Son Batlet), 24. Apol.lònia Binimelis (des Monjos), 25. Damiana Mora, 26. Sor Antònia del Sagrari †, 27. Agnès Lliteres (Mariaina), 28. Maria Gil (Rubina), 29. Coloma Bennàssar, 30. Antònia Bover (Ermítana) †, 31. Antònia Barceló (Potecari Petit) †, 32. Coloma Mesquida (Puça).